

Stockholm 2016-06-20

Kulturdepartementet
Enheten för demokrati och det civila samhället
103 33 STOCKHOLM

Betänkandet (SOU 2016:20) "EU på hemmaplan"

TU (Tidningsutgivarna) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får anföra följande.

1. Övergripande synpunkt

TU vill, som en övergripande synpunkt, uttrycka en mycket positiv syn på de förslag som lämnas i betänkandet. Det är av stor vikt att på alla tänkbara sätt involvera så många som möjligt på "hemmaplan" i den diskussion om det som på EU-nivå faktiskt berör alla medborgare.

2. Hur främja insyn, delaktighet och inflytande?

Enligt TU:s mening finns ett stort – uppdämt – behov av att på olika sätt främja medborgarnas insyn, delaktighet och inflytande i allt som har med beslutsfattandet inom EU att göra. Det finns i dag ett uppenbart förändringsbehov och en uppenbar kunskapsbrist. Ett viktigt instrument är här offentlighetsprincipen och det är då särskilt viktigt att från svensk sida med större emfas hävda denna också i frågor som berör utbyte och tillgängliggörande av information och handlingar mellan olika medlemsstater.

3. Maktförskjutningen

TU delar uppfattningen att det skett en maktförskjutning till följd av EU-medlemskapet. Regeringen har fått en allt större lagstiftande makt – medan det via remissförfarande och utredningsväsende i praktiken först i efterhand ges möjlighet att ge synpunkter. Detta påverkar också riksdagens möjligheter till inflytande.

Detta påminner inte så lite om alla de rättsakter som skulle godkännas i samband med Sveriges EU-inträde. Det genomfördes ett omfattande remissförfarande, men i praktiken så fanns det inget utrymme för synpunkter annat än för den som – i så fall – också ville säga nej till ett EU-medlemskap.

4. Politisk tystnad & Åtgärder för att höja kunskapen

TU kan inte dela uppfattningen att det råder en politisk tystnad. Svenska medier som verkar under grundlagarna med en synlig och tydlig ansvarig utgivare tar ansvar och utför en, efter förutsättningarna, god bevakning av EU-politiken. Man kan samtidigt inte förvänta sig att detta ska gälla enskildheter. Men ser man exempelvis till mediebevakningen av Brexit-diskussionen fyller dessa ansvarstagande medier en viktig roll för att ge medborgarna en utförlig och trovärdig information.

Likafullt finns ett behov av åtgärder för att höja kunskapen – så väl i grund- och gymnasieskolan, som vid journalistutbildningarna. TU vill här framhålla vikten av att fortbildning i EU-frågor ska kunna ges – inte bara inom ramen för journalistutbildningar – utan också i direkt samverkan med enskilda tidnings- och medieföretag.

5. Samspelet med intresseorganisationer

TU välkomnar utredningens förslag om att tidigarelägga och förstärka dialogen med intresseorganisationer och andra intressenter under det förberedande arbete som sker när EU-kommissionen utvecklar lagstiftningsförslag, t ex genom s k ”EU-beredningsgrupper”. TU står självfallet till förfogande för att medverka i dessa sammanhang.

TU är också positivt till att medverka i ”nationella e-samråd” i EU-relaterade frågor och upprättandet av ”EU-promemorior”.

TU vill dock, åter igen, understryka att dessa samrådsformer på intet sätt ska ses som substitut till det tillgängliggörande av allmänna handlingar som följer av offentlighetsprincipen. Det är – tvärtom – av yttersta vikt för insynen i ”EU på hemmaplan” att offentlighetsprincipen där kan säkerställas.

Jeanette Gustafsdotter
VD

Per Hultengård
Chefsjurist